7/5679

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı GÜNLÜDÜR

Ankara

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300-3379 2574
Konu : Yazılı Soru Önergesi

07 ŞUBAT 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 25.01.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13057 sayılı yazısı.

Samsun Milletvekili Sayın Musa UZUNKAYA'nın tarafıma tevcih ettiği, 7/5679-13094 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
Ek 1- Önerge Cevabı (4 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. H.Hüsamettin ÖZKAN)

SAMSUN MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSA UZUNKAYA'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/5679-13094 Esas No.lu)

Soru 1:

Tamamen yerli üretime dayalı, 1 KW elektriğin üretim maliyeti ile işçilik ve işletme gibi unsurların eklenmesi ile ortaya çıkan maliyet ne kadardır?

Cevap 1:

Ülkemizde elektrik doğal gaz, fuel-oil gibi ithal kaynaklardan üretildiği gibi kendi doğal kaynaklarımız olan linyit, taşkömürü, rüzgar, jeotermal ve hidrolik kaynaklardan da üretilmektedir.

EÜAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yerli kaynaklardan üretilen elektriğin 2000 yılı için belirlenen birim ticari maliyet unsurları aşağıda verilmektedir.

(Cent/kWh)

Maliyet Unsurları	Taş Kömürü	Linyit	Jeotermal	Hidrolik
Yakıt	3,137	1,967	-	-
Malzeme	0,031	0,096	0,034	0,005
Personel Giderleri	0,558	0,559	2,284	0,126
Dışarıya sağlanan Fayda ve Hizmetler	0,057	0,175	0,239	0,036
Çeşitli Giderler	0,034	0,024	0,021	0,004
Vergi, Resim, Harç	0,004	0,002	0,017	0,000
Amortismanlar	0,729	0,638	0,203	0,031(*)
Toplam	**4,550**	**3,462**	**2,799**	**0,203**

(*)Hidroelektrik santralların maliyet bileşenindeki amortisman unsuru ortalama amortisman olup, DSİ'den EÜAŞ'a devredilmeyen santralların amortisman bedelleri bu ortalamaya dahil değildir.

Soru 2-3:

Bu maliyetin aşağıya çekilmesi ve halka daha ucuz enerji kullanma imkanı sağlanması için bakanlığınızca yapılan bir çalışma mevcut mudur? Bakanlık olarak böyle bir çalışma içinde değil iseniz, gerekçeniz nedir?

Bugüne kadar yapılmış bulunan özelleştirmeler kw-dolar-TL bazında herhangi bir indirime vesile olmuş mudur?

Cevap 2-3:

Yerli kaynaklara dayalı elektrik üretim maliyetlerinin ana unsurlarını yatırım ve yakıt giderleri oluşturmaktadır. Termik santrallarda verimliliğin arttırılması, yakıt giderlerinin azaltılması amacıyla, devamlı ve homojen olarak dizayn değerlerine uygun nitelikte kömür kullanımı konusunda çalışmalar yapılmaktadır.

Tüketiciye nihai maliyeti azaltmak amacıyla kayıp ve kaçaklarla ciddi bir mücadeleye girişilmiştir.

Ancak, ortalama olarak her yıl %8 oranında artan enerji talebini karşılamak üzere yılda 2-3 milyar dolarlık yatırım yapılması gerekmekte olup, bu yatırımların maliyet üzerinde önemli bir etkisi olmaktadır.

Yatırım giderlerinin gerek kamu finansmanı gerekse genel finansman ihtiyacı üzerinde etkilerini azaltmak amacıyla, özel hukuk hükümlerine göre işleyecek serbest bir piyasa mekanizması dahilinde, fiyatların gerçek maliyetleri yansıtmasını öngören rekabete dayalı bir piyasa düzenine geçmek ve rekabet ortamında tüketiciye daha ucuz enerji sunulması imkanını sağlamak için 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çıkarılmıştır.

Soru 4:

Geçtiğimiz günlerde doğalgaz metreküp fiyatının vatandaşın lehine yeniden ayarlanması yoluna gidilirken yine vatandaş tarafından fiyatının yüksek bulunduğu yönündeki şikayetlerine rağmen, sık sık zam yapılmaya

devam edilen kalorifer yakıtı ve elektrik fiyatında da benzeri indirimlerin yapılması düşünülmekte midir? Bakanlık olarak böyle bir düşünce içinde değil iseniz bunun gerekçelerini açıklar mısınız?

Cevap 4:

Ülkemizde petrol ürünlerinin fiyatları 14.03.1998 tarih ve 23286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.07.1998 tarihinde yürürlüğe giren 98/10745 sayılı "Hampetrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları ile Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu'nun İşleyişi Hakkında Karar" gereğince, dış piyasa fiyatları ve USD kurunda ortaya çıkan değişiklikler dikkate alınarak hesaplanmakta ve otomatik olarak iç piyasaya yansıtılmaktadır.

Anılan Kararname uyarınca, ham petrol ve petrol ürünlerinin dış piyasa fiyatlarında yaşanan değişimlerle birlikte dolar kurundaki dalgalanmalara bağlı olarak ülkemizde de akaryakıt fiyatlarında zaman zaman indirimler yapılmaktadır.

Kalorifer yakıtı satış fiyatlarında, son üç aylık dönem içinde 10.11.2001, 21.11.2001 ve 22.01.2002 tarihlerinde olmak üzere 3 kez indirim yapılmıştır.

Soru 5:

Elektrik fiyatının yüksekliği nedeniyle halkın kaçak elektrik kullanımına yöneldiği yolundaki iddialar ne ölçüde doğrudur? Bu iddialar doğru ise sorunun çözümü için Bakanlık olarak neler yapılmaktadır?

Cevap 5:

Elektrikte kaçak kullanım yıllar itibariyle artış göstermiştir. 2000 yılında kayıp-kaçak oranı %21 seviyelerine ulaşmıştır. Bu oran içinde teknik kayıpların oranı %7 civarında olup, makul kabul edilen bir seviyededir. Kaçak oranının daha aşağı çekilmesi için iyileştirme çalışmalarına başlanmış olup, kayıp ve kaçağı önleyici projelere Yatırım Programlarında birinci öncelik verilmiştir.

Bu cümleden olarak şahsımın da üzerinde hassasiyetle durduğu kayıp ve kaçakların öncelikle makul seviyelere çekilmesi (bu konuda tarafımca Elektrik Dağıtım Müesseseleri ve Bağlı Ortaklık yöneticilerinden taahhüt de alınmıştır) bilahare tamamen önlenmesi konusunda, Müessese ve Bağlı Ortaklık bazında mevcut kayıp kaçak ekiplerimizin sayısı arttırılmış, bu bağlamda kayıp kaçağın merkez ünitelerince de yakından takibi amacıyla Merkez Teşkilatı bünyesinde reorganizasyona gidilerek yeni Daireler oluşturulmuştur. Tüm bölgeler kayıp kaçak taramasına tabi tutulmuş, tesbit edilen 165.000 civarında kaçak kullanıcı hakkında işlem yapılarak 41,9 trilyon TL kaçak tahakkuk ettirilmiştir.

Bu aşamada, 4736 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile imar mevzuatı nedeniyle abone olamayan tüketicilerin de abone olmalarına imkan sağlanmıştır. Böylelikle kaçak kullanımlar bu oranda aşağı çekilmiş olacaktır.

Ancak kaçak kullanımın, mevcut yaptırımların caydırıcılık unsuru taşımamasından kaynaklandığı, dolayısıyla kaçak kullanımın önlenmesi konusunda TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nce alınan önlemlerin yeni yasal düzenlemelerle desteklenmesi halinde tam olarak önlenebileceği de gözlenen bir gerçektir.

Bu itibarla kaçak kullanım ile ilgili çalışmalarımızın yasal düzenlemelerle desteklenerek kaçak kullanımın elektrik hırsızlığı olduğu dolayısıyle eşitler (aboneler) arasında fırsat eşitsizliği yarattığı ayrıca vergi mevzuatı açısından da takibe alınması gerektiği yönünde yasaya dayalı kat'i caydırıcılık içeren yaptırımların uygulamaya konulması kaçak kullanımı büyük ölçüde önleyecektir.